

Asia: VN/30930/2022

Luonnokset kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattamisen edellyttämiksi säännöksiksi – esittelytilaisuus 12.12.2022

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa luonnoksista kestävyysraportointidirektiivin ((EU) 2022/2464, CSRD) voimaansaattamisen edellyttämiksi säännöksiksi. Keskuskauppakamari kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavan.

Yleistä

Keskuskauppakamari pitää lainvalmistelun avoimuuden näkökulmasta kannatettavana, että tilanteessa, jossa lainvalmisteluun ei ole nimetty työryhmää, lausuntoja alustavista pykäläluonnoksista pyydetään jo ennen lausuntopyyntöä hallituksen esityksen luonnoksesta. Keskuskauppakamari pitää alustavia pykäläluonnoksia pääosin onnistuneina. Jatkovalmistelussa on Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan kuitenkin tarpeen kiinnittää huomiota säännösten selkeyteen. Esimerkiksi säännösluonnoksissa olevat lukuisat viittaukset toisiin pykäliin ja EU-lainsäädäntöön ovat omiaan heikentämään lain selkeyttä kokonaisuutena.

Keskuskauppakamari pitää myös kannatettavana, että direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa pyritään pääosin pitäytymään direktiivin vaatimuksissa ilman kansallista lisäsääntelyä. Merkittävin kansallinen lisäsääntely liittyy siihen, että kestävyysraportointivaatimukset ulotetaan koskemaan osakeyhtiöiden lisäksi myös osuuskuntia. Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että sääntelyssä tulisi ottaa huomioon osuuskuntien ryhmärakenteet niin, että ryhmätason kestävyysraportointi olisi mahdollista vastaavasti kuin osakeyhtiöille on sallittu konsernitason raportointi.

Säännösten soveltamiseen valmistautumisen näkökulmasta on sinänsä hyvä, että direktiivin kansallinen täytäntöönpano pyritään toteuttamaan niin, että kansallisen lainsäädännön vaatimukset ovat tiedossa hyvissä ajoin ennen raportointivelvollisuuden alkamista. Samaan aikaan on kuitenkin todettava, että kestävyysraportointivaatimusten osalta keskeisimmässä asemassa tulevat olemaan komission delegoidulla asetuksella annettavat EU:n kestävyysraportointistandardit. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan hallituksen esityksen jatkovalmistelussa tulisi varmistaa se, että lain terminologia on yhdenmukaista komission delegoidun asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytettävän terminologian kanssa, vaikka tämä mahdollisesti viivästyttäisikin hallituksen esityksen antamista.

Keskuskauppakamari toteaa, että kestävyysraportointia koskevien vaatimusten laajeneminen ja samalla voimaan tuleva varmennuspakko tulee vaatimaan merkittävästi nykyistä enemmän kestävyysraportoinnin osaajia. Erityisesti siirtymävaiheessa näistä osaajista tulee olemaan pula. Siksi on tärkeää, että direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa hyödynnetään kaikkia direktiivin sallimia siirtymäajan menettelyjä ja joustoja. Keskuskauppakamari pitää lisäksi tärkeänä, että jatkovalmistelussa selvitetään toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kestävyysraporttien varmennustoimintaan muodostuu riittävä kilpailu.

Koska kestävyysraportointivaatimukset kohdistuvat toimitus- tai arvoketjuun, raportointi tulee pitämään sisällään myös muilta kuin raportointivelvollisen kanssa samaan konserniin (tai ryhmään) kuuluvilta yrityksiltä kerättyä tietoa. Hallituksen esityksen perusteluissa lienee tarpeen kuvata tarkemmin tällaisen tiedon keräämiseen ja varmentamiseen liittyviä menettelyjä.

Keskuskauppakamari toteaa lisäksi, että myös neuvoteltavana oleva direktiiviehdotus yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta saattaa vaikuttaa kestävyysraportointivelvoitteisiin.

Kirjanpitolakia koskeva säännösluonnokset

Keskuskauppakamari toteaa, että kirjanpitolakia koskevissa pykäläluonnoksissa on lukuisia viittauksia EU-säädöksiin niiden koko nimellä. Lain luettavuutta edistäisi se, jos esimerkiksi EU:n taksonomia-asetus, johon viitataan useassa säännöksessä, määriteltäisiin lain 1 tai 3 b luvussa.

Kirjanpitolain 3 b lukua koskevissa pykäläluonnoksissa käytetään useammassa kohtaa ilmaisua ”jos ... on pidettävä asianmukaisena liiketoiminnan luonteen perusteella”. Asianomaisten säännösten yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä avata tarkemmin arviointikriteeristöä. Harkittavaksi myös, tulisiko ilmaisun ”asianmukaisena” sijaan käyttää esimerkiksi ilmaisua ”tarkoituksenmukaisena” tai ”olennaisena”.

Kommentteja yksittäisiin pykäläluonnoksiin:

- KPL 3:1a.6: Kestävyysraportti on säännösluonnoksen mukaan esitettävä toimintakertomuksessa erillisenä ja yhtenäisenä osiona. EFRAG:n komissiolle toimittamat luonnokset näyttäisivät kuitenkin sallivan tietojen sisällyttämisen viittaamalla (ks. Draft ESRS 1, section 9.1 Incorporation by reference). Keskuskauppakamari esittää harkittavaksi, tulisiko tämä ottaa säännöksessä huomioon.
- KPL 3b:2: Ehdotetut 7 ja 8 kohdan toimitusketjun ja arvoketjun määritelmiin sisältyy epämääräinen viittaus EU:n muihin säädöksiin. Keskuskauppakamari katsoo, että määritelmää tulisi tarkentaa.
- KPL 3b:3: Keskuskauppakamari esittää harkittavaksi, tulisiko ilmaisun ”materiaalisesti tarpeen” sijaan käyttää ilmaisua ”olennaisia”.
- KPL 3b:5.1: Ilmaisun ”tieteellisesti riidaton näyttö” on ongelmallinen. Direktiivissä käytetään ilmaisua ”vakuuttava tieteellinen näyttö”.
- KPL 3b:24.3: Kansallinen lisäedellytys siitä, että kestävyysvarmennuslaitos on ollut vähintään kolme viimeisintä kalenterivuotta viranomaisen valvonnassa, vaikuttaa tarpeettomalta. Esimerkiksi yritysjärjestelytilanteessa voi syntyä tilanne, jossa kyseinen oikeushenkilö ei enää tilapäisesti täyttäkään vaatimusta. Lisäksi säännös on omiaan vähentämään kilpailua varmennuspalveluissa.

Huomiota direktiivin vaikutuksista muuhun lainsäädäntöön

Osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa lienee tarpeen säätää siitä, mikä taho päättää kestävyysvarmentajan nimittämisestä. Direktiivi vaikuttaisi edellyttävän, että päätöksen tekee osakeyhtiössä yhtiökokous (ja siten vastaavasti osuuskunnassa osuuskunnan kokous tai edustajisto). Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota myös siihen, että yhtiökokous (osuuskunnan kokous tai edustajisto) ei vahvista toimintakertomusta, johon kestävyysraportti jatkossa sisältyy, eikä direktiivi näyttäisi edellyttävän muutosta tähän.

Keskuskauppakamari katsoo, että jatkovalmistelussa lienee tarpeen valmistella myös muutoksia osakeyhtiölain ja osuuskuntalain 6 luvun 16 a-c §:ien säännöksiin. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että direktiivin täytäntöönpanossa pitäydyttäisiin mainittujen lakien nykyisessä lähtökohdassa, jonka mukaan hallitus vastaa direktiivissä säädetyistä tehtävistä, mutta asioiden valmistelua varten yhtiössä voi olla hallituksen jäsenistä koostuva valiokunta. Keskuskauppakamari näkemyksen mukaan laissa tulisi mahdollistaa direktiiviä vastaavasti se, että kestävyysraportointidirektiivistä johtuvat valmistelutehtävät olisivat tarkastusvaliokunnan sijaan jollain muulla valiokunnalla kuin tarkastusvaliokunnalla.

Keskuskauppakamari huomauttaa, että arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 a §:ää täytyy direktiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä muuttaa. Säännökseen lienee myös tarve sisällyttää 7 luvun 5 §:n viimeistä virkettä vastaava säännös tietojen julkistamistavasta.

Kestävyysraportointidirektiivin sisällyneiden avoimuusdirektiivin (2004/109/EY) muutosten osalta Keskuskauppakamari toteaa, että avoimuusdirektiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä on todettu, että "[h]allituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuu tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja osavuosisikatsauksen oikeellisuudesta ei Suomen lain mukaan ole riippuvainen kyseisiin asiakirjoihin liitettävistä henkilökohtaisista vakuutuksista. Tämän johdosta lainsäädäntöön ei ehdoteta lisättäväksi säännöksiä, jotka koskisivat avoimuusdirektiivin 4 ja 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa mainittuja vastuullisten henkilöiden antamia lausuntoja sekä julkistettuihin tietoihin 7 artiklan mukaisesti liittyvää vastuuta ja vahingonkorvausvelvollisuutta" (HE 174/2006 vp, s. 17). Tästä syystä myöskään voimassa olevaan arvopaperimarkkinalakiin tai sen nojalla annettuihin säädöksiin ei ole sisällytetty avoimuusdirektiivin 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista lausuntoa. Keskuskauppakamari katsoo, että tätä linjaa tulisi noudattaa myös kestävyysraportointidirektiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä.

Kajala Ville
Keskuskauppakamari